

ECONOMIE MONDIALĂ – CURS 1

Subdezvoltarea și implicațiile sale

Definiția subdezvoltării se bazează pe teoria generală a dezvoltării. Conceptul de dezvoltare economică este multidimensional – el fiind privit ca fiind capacitatea unei economii naționale de a genera și susține o creștere anuală a PIB-ului/locuitor sau în plan mai larg a PNB/locuitor.

Dar experiența multor popoare din lumea a III-a a demonstrat că, chiar dacă acestea au înregistrat o creștere a produsului intern pe locuitor, sărăcia și șomajul s-au extins, iar neechitatea distribuirii veniturilor a atins forme alarmante.

Banca Mondială arată că dezvoltarea înseamnă îmbunătățirea calității vieții, iar în special în țările sărace o calitate mai bună a vieții înseamnă mai mult decât venituri mai mari pe locuitor.

Această îmbunătățire a calității vieții presupune:

- pe de o parte satisfacerea nevoilor materiale (alimente, locuință, sănătate, protecție socială);
- pe de altă parte educație și afirmarea personalității umane, precum și posibilitatea de a alege.

În condițiile în care unul dintre aceste elemente lipsește sau se caracterizează printr-o ofertă slabă, atunci se poate vorbi de o **subdezvoltare absolută**.

Pe 8 iulie 2003 a fost publicat **indicele dezvoltării umane (IDU – publicat de ONU)** pe anul 2003, la calcularea sa ținându-se seama de următorii parametri:

- longevitatea sau speranța de viață la naștere;
- gradul de alfabetizare a populației;
- nivelul (gradul) de frecvență a cursurilor primare, secundare și superioare de învățământ;
- produsul intern brut pe cap de locuitor;
- mortalitatea infantilă;
- dotarea cu echipamente electrocasnice și automobile;
- accesul la informare (mass-media, telecomunicații);
- gradul de urbanizare;
- egalitatea sexelor.

În categoria țărilor dezvoltate:

I Norvegia (are cel mai ridicat PIB pe locuitor, aproximativ 45000 de dolari)

II Suedia

III Australia

VII SUA

VIII Canada

IX Japonia

X Elveția

În categoria țărilor cu dezvoltare medie:

loc 57 Bulgaria

loc 63 Rusia

loc 72 România (înainte era pe locul 56)
loc 73 Arabia Saudită
loc 74 Thailanda
loc 75 Ucraina, Peru, Liban, Albania, Turcia, China, Republica Moldova

În categoria țărilor subdezvoltate:

loc 125 Botswana
loc 174 Niger
ultima Sierra Leone

Topul puterilor mondiale (ca PIB):

1	SUA
2	Japonia
3	Germania
4	Marea Britanie
5	Franța
6	Italia
7	Canada
8	Rusia

Subdezvoltare – este reversul dezvoltării. Ea reprezintă o situație economică în care persistă niveluri reduse ale standardului de viață, persistă sărăcia absolută, rate de creștere economică scăzute, nivel redus al consumului, rate ridicate ale mortalității și ale natalității.

Trăsături ale subdezvoltării: sărăcie absolută, dependență față de exterior, creștere economică slabă, rate ridicate ale mortalității și ale natalității.

Națiunile Unite au defintit ca limită a sărăciei absolute ca fiind nivelul veniturilor de 1 dolar pe zi, ajustat cu paritatea puterii de cumpărare. Astăzi aproximativ 1,3 miliarde de oameni trăiesc sub această limită a sărăciei.

PNUD identifică 9 probleme majore ale țărilor subdezvoltate:

1. speranța de viață - a crescut mult în ultimii 30 de ani ajungând la o medie de 63 de ani, iar în unele țări chiar la 70
2. sănătatea – doar 2/3 din populația acestor țări are acces la serviciile de sănătate; 1,3 miliarde de oameni nu au acces la apă potabilă, iar în Africa Subsahariană un adult din 40 este seropozitiv
3. hrana – în ultimii 30 de ani numărul țărilor în care s-a asigurat necesarul de hrană s-a dublat de la 25 la 50. Totuși 15% din populația lumii nu are hrană suficientă, iar un copil din 3 suferă de malnutriție
4. educația – gradul de alfabetizare a crescut la 65%, restul d populației adulte fiind analfabetă
5. venituri și sărăcie – 1,3 miliarde trăiesc în sărăcie absolută, definită prin venituri prea mici pentru a asigura mijloacele de subzistență. În Africa aproape jumătate din populație se află sub pragul de sărăcie
6. copii – în ultimii 30 de ani, mortalitate infantilă a fost redusă cu mai mult de 50%, dar cu toate acestea malnutriția și bolile în generalucid mai mult de 34.000 de copii în fiecare zi

7. femeile – două treimi din totalul analfabeților din țările cele mai sărace ale lumii sunt femei. Femeile acced într-un număr de două ori mai mic decât bărbații în învățământul superior
8. securitate – aproximativ 35 de milioane de oameni sunt refugiați
9. mediul – în ultimii 20 de ani ponderea familiilor rurale cu acces la apă potabilă a crescut de la sub 10% la 60% - pădurile tropicale sunt distruse în fiecare secundă cu o suprafață egală cu mărimea unui teren de fotbal.

La întâlnirea G8 (+ Rusia) din iulie 2000, identificând sărăcia drept una dintre cele mai grave probleme ale omenirii, a fost elaborat raportul privind sărăcia globală, care vizează că până în anul 2015 populația ce trăiește în sărăcie să scadă la cifra de 815 milioane. Dar se pare că în anul 2008 numărul săracilor poate fi chiar mai mic, de aproximativ 700 de milioane. Această cifră se poate atinge dacă regiunile cele mai sărace ale lumii (Asia de Sud și Africa Subsahariană) vor înregistra progrese în plan economic și social.

Ceea ce neliniștește Comunitatea Internațională este adâncirea decalajelor dintre țările dezvoltate și cele în dezvoltare și implicit agravarea contradicțiilor dintre cele două categorii de state.

Subdezvoltarea unui număr mare de țări este, înainte de toate, efectul unui factor extern și anume regimul colonial. Fostele colonii au rămas dependente și după prăbușirea colonialismului, mai ales prin schimbul inegal cu țările dezvoltate, prin vânzarea de materii prime la prețuri reduse, mici și cumpărarea de produse manufacturate la prețuri ridicate. În asemenea condiții economia naturală, de subzistență, rămasă din timpul colonialismului s-a dezvoltat ca o economie duală, dezarticulată, incapabilă să realizeze o dezvoltare autentică și autoîntreținută.

Subdezvoltarea este o criză de structură a economiei mondiale și menținută la nivel mondial ea devine principalul obstacol în calea creșterii schimburilor economiei internaționale.

Subdezvoltarea nu reprezintă un fenomen omogen, care să se manifeste identic în toate părțile lumii, de gradul de subdezvoltare este diferit de la o regiune la alta. Într-o economie dualistă gradul de subdezvoltare va fi determinat de importanța (?) relativă a sectorului rămas în urmă în PIB.

O trăsătură a economiei mondiale contemporane continuă să fie starea de dependență a sudului subdezvoltat față de nordul dezvoltat. Această dependență se manifestă mai ales în plan financiar, alimentară și desigur tehnologic. Dar și nordul în unele cazuri este dependent de sud. Această dependență se manifestă în primul rând din punct de vedere al resurselor naturale (Elveția, Japonia, Belgia nu au resurse de exemplu) dar și din punct de vedere al potențialului de desfacere, în sensul că țările subdezvoltate și cele în dezvoltare, cu potențialul lor demografic uriaș (mai mult de 75% din populația lumii se află în țările subdezvoltate și cele în dezvoltare) constituie cea mai importantă rezervă de expansiune a pieței mondiale pe termen lung, cu atât mai mult cu cât unele piețe occidentale dau semne de saturație.

Cauzele care influențează negativ funcționarea piețelor produselor primare, care continuă să aibă ponderea cea mai ridicată totalul exporturilor acestor țări (subdezvoltate și în dezvoltare) sunt:

- pe de o parte obstacolele tarifare și netarifare ridicate practicate de țările dezvoltate,
- pe de altă parte instabilitatea prețurilor care este determinată de evoluția raportului dintre cerere și ofertă.

Comerțul de produse primare depinde în cea mai mare parte de țările industrializate, importatoarele a acestor produse și ca urmare lor le revine sarcina elaborării unor programe adecvate care să influențeze acest segment al pieței.

Cea care promovează o politică de accelerare a dezvoltării economice a țărilor în dezvoltare, dar și a celor subdezvoltate, dar și o rezolvare a problemei produselor primare este **UNCTAD (Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare)**.

UNCTAD a fost creată în 1964 în urma primei sesiuni a conferinței care a avut loc la Geneva și face parte din sistemul Națiunilor Unite, fiind specializată în probleme comerțului și dezvoltării pe plan mondial. Are 188 de țări membre la care se adaugă și numeroase organisme interguvernamentale și ONG, care participă la lucrările sale în calitate de observatori. Statele participante se împart în 4 grupuri în funcție de criterii economice și geografice:

- Grupul A: al țărilor în dezvoltare din Africa și Asia
- Grupul B: al țărilor dezvoltate membre OCDE (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică)
- Grupul C: al țărilor latino-americane
- Grupul D: al fostelor țări socialiste, astăzi cu economii în tranziție.

CURS – 2

Principalele obiective ale UNCTAD:

- restructurarea comerțului internațional ținând cont de interesele țărilor în dezvoltare,
- colaborarea cu organele competente ale ONU privind negocierea și adoptarea de instrumente juridice multilaterale în domeniul comerțului internațional;
- armonizarea politicilor economice ale guvernelor regionale în materie comerț și dezvoltare;
- favorizarea cooperării internaționale pe linia instaurării unei relații comerciale echitabile între nord și sud și intensificarea relațiilor sud-sud.

Hotărârile luate în cadrul UNCTAD cu o majoritate de 2/3 din voturi se înscriu în rezoluții, dar nu au caracter obligatoriu, ci doar recomandare sau invitație. Fiecare țară dispune de un vot, ceea ce înseamnă că țările în dezvoltare, atunci când se solidarizează, își pot asigura majoritatea, impunând astfel hotărârile dorite.

Rezultatele concrete în activitatea UNCTAD:

a. în domeniul comerțului cu produse de bază:

- încheierea unor acorduri internaționale asupra produselor de bază și crearea unor grupuri de studiu privind țările producătoare și țările consumatoare. Pentru stabilizarea prețurilor la produsele de bază s-a propus aplicarea unui program integrat pentru produsele de bază. Stabilizarea se realizează prin mecanismul stocurilor regulatorii, finanțate dintr-un fond comun care este conceput să funcționeze astfel încât să mențină prețurile în limitele unor marje de fluctuație de plus minus 10%. Atunci când oferta este mai mare decât cererea prețurile riscă să scadă cu mult mai mult de 10%, de aceea administrația stocurilor intervine pe piață prin cumpărări pentru a echilibra cererea cu oferta. În caz contrar administrația stocurilor livrează pe piață cantități corespunzătoare pentru restabilirea echilibrului. În 1989 a fost creat de către SUA fondul comun pentru produse de bază (cam 750

milioane de dolari⁹ destinat finanțării acordurilor pentru produsele de bază (p.b.)

b. referitor la produsele manufacturate (p.m):

- în 1966 a luat ființă ONUDI (Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială) cu sediul la Viena, instituție a ONU
- recunoașterea tratamentului preferențial în favoarea țărilor în dezvoltare. Prima reușită în acest sens este adoptarea SGP (sistemul generalizat de preferințe) constând în concesiile tarifare acordate țărilor în dezvoltare de către țările dezvoltate și care a început să funcționeze de 1971
- stabilirea APD (Ajutor Public pentru Dezvoltare) la 0,7% din PIB-ul țărilor donatoare.

CURS – 3

Globalizarea

Internaționalizarea – activitatea economică desemnează o anumită treaptă sau un anumit grad mai ridicat de dezvoltare a interdependențelor care cuprind întreaga economie mondială, toate țările, ramurile și domeniile de activitate.

Mondializarea:

1. (teacher) reprezintă crearea sau tendința de creare a unei piețe unice, la scară planetară, care a legat prin interese comune cumpărătorii de vânzători, producătorii de consumatori și a parcurs etapele expansiunii de la sat la oraș, de la regiune la națiune și de la o națiune la alta.
2. reprezintă interconectarea tuturor celor 5 continente la o rețea de avantaje tehnologice și instrumente de comunicare

Globalizarea:

- (2) reprezintă exportul unui model de existență socială, adică dorința de a uniformiza mentalitățile și de a le determina prin intermediul mass-media să-și însușească aceleași concepte despre lume și viață ca cel al Occidentului americanizat de astăzi.
- (1) dacă înainte expansiunea se realiza în principal pe baza relațiilor comerciale, sfârșitul secolului XX și începutul mileniului III adaugă noi pârgii procesului de extindere, prin liberalizarea comerțului, internaționalizarea producției, mai ales prin extinderea societăților transnaționale (STN), investiții în străinătate, etc, care contribuie la accentuarea fenomenului de **ubicuitate** (să fi în mai multe locuri în același timp), la crearea unor sisteme de interdependență mai puternice și mai sensibile ce conturează fenomenul globalizării

Banca Mondială a elaborat în 2002 studiul „Globalizare, creștere și sărăcie” în care se apreciază că au fost mai multe valuri (etape) ale globalizării:

- primul (1870-1914 – the first wave) s-a concretizat în fluxuri de mărfuri, de capital, de forță de muncă, ca urmare a dezvoltării transporturilor și

reducerii obstacolelor din cale circulației factorilor de producție. Toate acestea au avut următoarele efecte principale:

- ponderea exporturilor (în primul rând a țărilor dezvoltate) în exportul mondial s-a dublat
- capitalul străin s-a triplat comparativ cu venitul din țările în dezvoltare din Asia sau America Latină
- 60 de milioane de cetățeni au migrat dinspre Europa spre America de Nord și alte zone
- mișcările din țări foarte populate (ex. China, India) către țări mai puțin populate (Thailanda, Filipine) au avut și ele aceeași intensitate.

Primul război mondial, criza economică (1929-1933), apoi al doilea război mondial nu au mai susținut tendințele anterioare și au dus la politici economice incoerente, șomaj, naționalism, protecționism accentuat, care au avut ca rezultat încetinirea creșterii economice, extinderea sărăciei și adâncirea inegalităților pe plan mondial

- al doilea val (1950-1980 second wave) – perioadă caracterizată prin:
 - liberalizarea comerțului internațional sub auspiciile GAT
 - orientarea țărilor dezvoltate spre integrare economică
 - țările în dezvoltare s-au limitat în continuare în principal la exportul produselor de bază, ele fiind izolate în fața fluxurilor de capital, ceea ce a contribuit la adâncirea inegalităților
 - exporturile americane au înregistrat niveluri foarte ridicate
 - totodată și societățile transnaționale, în special cele americane au cunoscut o extindere în această perioadă (FORD avea unități de asamblare în peste 20 de țări, imediat după ea fiind General Motors). Totodată General Electric înființată în 1914 avea unități de producție în Europa, America Latină, Asia.
- al treilea val (1980-prezent the third wave) este caracterizat prin:
 - accentuarea procesului tehnologic în transporturi
 - dezvoltarea tehnologică a telecomunicațiilor

Această ultimă fază mai este numită și „economie fără frontiere”, fiind caracterizată printr-o dezvoltare a operațiilor financiare și comerciale derulate prin mijloace tehnologice moderne 24 de ore din 24. caracteristic acestei etape, referitor la tehnologia telecomunicațiilor, este Internetul. Dacă în 1997 erau mai mult de 55 de milioane de persoane conectate la Internet, în 2001 cifra lor depășește 750 de milioane. Vânzările prin intermediul comerțului electronic – 15 miliarde dolari în 2002.

Sintetizând, se poate spune că, în cazul globalizării, este vorba de o adâncire a interdependențelor pe linie verticală, prin internaționalizarea producției, prin creșterea rolului investițiilor străine directe (ISD) și a relațiilor financiar valutare, liberalizarea schimburilor, a invoțiilor în știință și tehnologia comunicațiilor.

Factorii globalizării:

1. la nivel economic globalizarea este urmare directă a faptului că piețele interne nu mai pot acoperi din resurse proprii costurile ridicate ale cercetării (?) dezvoltării și nici investițiile în noi capacități datorită

ciclurilor de viață tot mai scurte ale produselor sub aspect tehnologic. Firmele raționale devin STN, apar fuziuni, iar un produs finit este tot mai mult rezultatul unor input-uri de proveniență tot mai diversificată, iar subansamblele (piesele) ce alcătuiesc un bun sunt furnizate din diferite colțuri ale lumii.

2. dezvoltare (internațională/națională) a afacerilor economice implică surse de finanțare tot mai mari pentru investițiile necesare acestui proces. Adică economia națională nu are surse suficiente de finanțare a noilor investiții, fapt pentru care apelează la surse externe, adică la țările dezvoltate, care pretind la rândul lor rentabilități satisfăcătoare. Apare astfel concurența între firme pentru a atrage fondurile disponibile.
3. economiile moderne din epoca contemporană clădite și în același timp prognozează, având ca suport informația. Comunicarea este tot mai mult o marfă, iar progresele înregistrate în telecomunicații și informații amplifică caracterul de corectitudine și rapiditate al mesajului. De fapt poate că, chiar informația și rapiditatea cu care ea se transmite pot explica ritmul accelerat cu care se desfășoară globalizarea și amploarea cu care sunt cuprinse în sfera ei tot mai multe activități ale societății.

CURS 4

Implicațiile globalizării asupra societății contemporane

Globalizarea presupune:

- piețe noi, adică piețele de capital și comerț exterior sunt conectate la nivel global și operează continuu, datorită noilor tehnologii ale informațiilor și telecomunicațiilor;
- instrumente noi: internet, telefoane celulare, rețele multimedia;
- activități noi: OMC cu autoritate recunoscută asupra guvernelor naționale, societăți transnaționale multe având o putere economică mai mare decât a multor state, ONG-urile;
- reguli noi, adică acorduri multilaterale asupra comerțului, asupra dreptului (intelectuală și industrială) care sunt mai puternice chiar decât multe politici naționale.

În prezent globalizarea poate fi cel mai lejer percepută prin tendințele de dereglementare și liberalizare, care au loc în societate, adică deschiderea către lume și înlăturarea barierelor sunt rezultatul direct al faptului că statele nu mai pot ele singure să realizeze totul, anarhia rămânând de domeniul trecutului.

Lărgirea sferei de acțiune a OMC, de la comerțul cu produse tangibile la cel cu servicii și mișcări de capital, se datorează faptului că în lumea contemporană este imposibil să faci schimb liber de mărfuri, dacă nu există schimbul liber de servicii sau mișcări libere de capitaluri.

Beneficiile evidente ale globalizării:

- noi oportunități pentru dezvoltare;
- o mai bună alocare a resurselor;

- rată mai înaltă a profitabilității și a productivității;
- o mai rapidă difuzie a inovării;
- acces mai ușor la piețele de capital.

Țările cu beneficii mari de pe urma globalizării sunt țările industrializate, bogate, al căror venit pe locuitor este cel mai mare din lume, iar acestea controlează 86% din PIB-ul mondial, 60% din ISD pe plan mondial, 80% din piețele de export, 74% din rețeaua telefonică mondială și dețin 97% din din întreaga lume.

Cu toate progresele înregistrate inegalitățile dintre țări sporesc. Ultimele decenii au demonstrat această tendință de dezvoltare a avuției la nivelul unor țări, corporații (cei mai bogați 200 de oameni ai globului în ultimii 4 ani și-au dublat averea, ajungând la mai mult de 1000 miliarde de dolari); averile (activele) primilor 3 miliardari sunt mai mari decât PIB-ul celor mai sărace țări și ale celor 600 de milioane de locuitori ai lor; până în anul 2000 primele 10 corporații în domeniul comunicațiilor controlau 86% din piața mondială.

Pericolele globalizării:

- inegalități economice și sociale la nivel de țări și continente;
- o creștere accentuată a marginalizării;
- noi amenințări privind securitatea individuală:
 - insecuritatea economică și financiară, manifestată prin crize economice și financiare extinse, datorate legăturilor dintre piețe (exemplu: criza din Argentina);
 - insecuritatea locului de muncă și a veniturilor, datorită restructurării continue a economiei, a companiilor și a instituțiilor de protecție socială (atât în țările bogate, cât și în cele sărace, competiția globală a condus angajatorii la adoptarea unor politici în domeniul forței de muncă mult mai flexibile și a unor angajamente privind angajarea mult mai rezervate;
 - insecuritatea sănătății datorată în special insecurității pe piața muncii, dat și a turismului care a permis răspândirea virusului HIV, dar și a altor boli grave. În 1999 mai mult de 34 de milioane de oameni trăiau infestați cu virusul HIV, din care 6 milioane se infectaseră chiar în acel an. Pentru 9 țări din Africa se prevede o reducere cu 17 ani a speranței de viață până în 2010, ceea ce presupune revenirea la nivelul anilor 60;
 - insecuritatea culturală datorată extinderii rețelelor globale și a dominării unor produse de firmă pe piața globală. Fluxurile culturale sunt unidirecționate de la țările bogate către țările sărace; este necesară o susținere a culturii naționale pentru a putea supraviețui alături de cea străină;
 - insecuritatea personală determinată de utilizarea noilor tehnologii în mod fraudulos pentru trafic de droguri, comerț cu arme, spălare de bani, crima organizată. Astăzi traficul cu carne vie reprezintă o afacere de 11 miliarde de dolari, comerțul internațional de droguri reprezintă 12% din comerțul mondial, iar crima organizată realizează venituri estimate la 1,5 bilioane pe an, rivalizând cu cele mai mari corporații din lume;
 - insecuritatea mediului datorită degradărilor produse de industrie și exploatarea irațională a resurselor naturii. Globaliștii își transferă capacitățile de producție învechite și poluante către țările lumii a treia, unde mâna de lucru este ieftină și legislația mai permisivă. Consecințele pentru mediu și oameni sunt catastrofale, resursele naturii sunt consumate fără discernământ, iar deșeurile în exces poluează tot;

- insecuritatea politică datorată conflictelor armate în diferite zone ale globului, dar și comerțului ilicit de arme.

Globalizarea trebuie să se bazeze pe următoarele principii:

- echitate- reducerea disparităților internaționale și între națiuni;
- etică – prevenirea violării drepturilor omului;
- securitatea umană – redicerea instabilității societăților și a vulnerabilității indivizilor;
- durabilitate – reducerea distrugerilor mediului înconjurător.

CURS 5

Cadrul instituțional al economiei mondiale

Adâncirea și diversificarea relațiilor economice internaționale au făcut necesară apariția unor instituții care să observe și să stimuleze dezvoltarea raporturilor interstatale și între agenții economici d pe glob. Mai întâi s-a constituit cadrul instituțional al bilateralismului, adică al raportului dintre două state independente și suverane.

Bilateralismul a presupus totodată și formarea unor organe și organisme adecvate în cadrul guvernelor (departamente, ministere de afaceri externe), precum și înființarea de reprezentanțe diplomatice în străinătate. Dar creșterea continuă a numărului statelor independente, a agenților economici participanți la schimbările internaționale, a interdependențelor din economia mondială, au condus la extinderea formelor de organizare a cooperării, la depășirea limitelor bilateralismului și la proliferarea formelor multilateralismului, adică la stabilirea cadrului instituțional al multilateralismului manifestat prin tot mai multe organizații internaționale guvernamentale – o asociere de state constituită pe baza unui tratat, având un organ constitutiv și organe comune, precum și o personalitate juridică, distinctă de cea a statelor membre care o compun.

Multitudinea de organizații internaționale impune o clasificare a acestora după mai multe criterii:

1. După gradul de deschidere față de statele lumii:
 - a. organizații cu vocație universală, atunci când toate statele sunt chemate să participe, conferindu-i-se dreptul intențional de implicare în rezolvarea problemelor internaționale, cu caracter economic, social, cultural. Exemplu: ONU;
 - b. organizații cu vocație restrânsă, la care participarea redusă ca număr de membrii este determinată de criterii geografice sau de natură politică, economică.

Caracteristici comune a organizațiilor cu vocație universală:

- universalitatea: o organizație este sau nu cu caracter universal dacă ea este sau nu este, conform statutului său deschisă tuturor statelor. Cu cât membrii efectivi (efectori) se apropie mai mult de universalitatea (univers) statelor

membre, cu atât regulile ei se vor impune întregii comunității internaționale și astfel se pot exclude sau se vor diminua acțiunile dizidente, contrare scopului organizației și intereselor comunității internaționale în ansamblul său;

- imperativele globalizării: consolidarea dintre stabilitatea, coordonarea și cooperarea dintre organizațiile universale a rezultat din imperativele aplicării descoperirilor tehnico-științifice, interdependențelor economice și existenței unor provocări cărora comunitatea internațională nu le poate face față, decât prin prisma abordărilor globale și a eforturilor coordonate la scară mondială;
- eterogenitatea: organizațiile universale cuprind state de dimensiuni diferite, având capacități economice, tehnologice sau militare diferite, cu alte cuvinte diferențe de mărime și putere ale statelor participante, par să prejudicieze într-o anumită măsură cooperarea internațională. Cu toate acestea formele instituționale de luare a deciziilor permit o cooperare strânsă și eficientă, între statele membre ale organizației, în interiorul acesteia și prin intermediul ei.

Organizațiile cu vocație restrânsă: au fost cazuri în care acestea s-au constituit în fața pericolului extinderii comunismului (Comunitatea Economică Europeană) sau împotriva extinderii noeclassicismului (Organizația Unității Africane). În general organizațiile cu vocație restrânsă se caracterizează printr-un grad ridicat de omogenitate, deoarece ele cuprind atate având sisteme politice identice, asemănătoare sau compatibile, dar și o bază economică și culturală asemănătoare.

Exemple: UE; Asociația Latino-Americană de Comerț Liber (Venezuela, Columbia, Ecuador, Bolivia, Peru); NAFTA (SUA, Canada, Mexic); ASEAN – Asociația Națiunilor din sud-estul Asiei (a intrat în vigoare din 1967, cuprinde: Filipine, Indonezia, Thailanda, Malaezia, Brunei); Piața Comună Arabă (Egipt, Iordania, Siria, Iraq, Libia, Sudan); CARICOM – Comunitatea Caraibelor.

2. După sfera de acțiune:

- a. organizații omnifuncționale: ce au ca obiect de activitate *

Exemplu: ONU

- b. organizații specializate ce se limitează la o anumită categorie de probleme, adică organizații unifuncționale.

Exemple: instituțiile specializate din sistemul Națiunilor Unite: UNICEF, UNESCO, Organizația Internațională a Muncii, Organizația Internațională a Sănătății, BIRD.

3. După reprezentare:

- a. organizații guvernamentale, în care membrii sunt statele naționale, iar reprezentanții acestora vorbesc în numele guvernelor;
- b. organizații neguvernamentale, la care participă persoane fizice sau juridice ce nu au capacitatea de a implica guvernele.

Exemple: Organizația Europeană pentru Controlul Calității, Organizația Internațională a Cafelei, Organizația Internațională de Standardizare.

4. După natura raporturilor dintre organizație și statele membre:

- a. organizații de coordonare/cooperare, care respectă integral suveranitatea statelor, organele lor nefiind dotate cu putere de decizie, căutându-se armonizarea punctelor de vedere ale statelor membre și elaborarea de reguli comune (ONU);

- b. organizații integraționaliste, care presupun transfer de competențe de la stat spre organizație (UE).
5. După nivelul de dezvoltare economică a țărilor membre:
- a. organizații ale țărilor dezvoltate: G7+Rusia și OCDE – 24 (29)
 - b. organizații ale țărilor în dezvoltare: Grupul celor 77
6. Geografice:
- organizații regionale, subregionale, interregionale (OPEC), CEMN: Albania, Azerbadjan, Armenia, Bulgaria, Coreea, Republica Moldova, România, Rusia, Ucraina (din subregiune în regiune).

CURS 6

Organizația Națiunilor Unite

Expresia de națiuni unite aparține președintelui SUA, Roosevelt și a fost pentru prima dată folosită în declarația Națiunilor Unite din 1 ianuarie 1942, prin care reprezentanții a 26 de națiuni se angajau să continue lupta pentru respectarea egalității suverane a statelor doritoare de pace și menținerea securității interne. Conferința de la San Francisco, a cărei denumire oficială a fost „Conferința Națiunilor Unite privind organizația internațională” și-a început lucrările la 25 aprilie 1945, cu reprezentanți a 51 de state, iar lucrările conferinței, care au durat două luni au fost consacrate elaborării Cartei ONU.

Sistemul Națiunilor Unite reprezintă totalitatea structurilor organizatorice și funcționale instituite și create pe baza Cartei ONU. Sistemul Națiunilor Unite se compune din:

1. Organizația Națiunilor Unite
2. Organele și organismele proprii cu caracter permanent
3. Instituțiile sau agențiile specializate cu caracter autonom

- 1. Organizația Națiunilor Unite** – este o organizație cu vocație universală, atât în ceea ce privește entitățile sale (statele suverane), cât și în ceea ce privește domeniile în care se implică, scopul său principal fiind menținerea păcii și a securității internaționale.

Această conferință diplomatică permanentă, cum a fost ea denumită, a ajuns în prezent la 188 (190-191) de membrii. Aceștia pot fi:

- a. originari: în această categorie se includ statele participante la conferința de la San Francisco din 1945; prin excepție națiunile unite includ aici și India și Filipine (chiar dacă transferul de la statutul de puteri coloniale a avut loc mult mai târziu).
- b. admiși: statele care au aderat ulterior la ONU.

Scopul principal al ONU: menținerea păcii și securității internaționale, realizarea cooperării internaționale în domeniile economic, social, cultural sau umanitar, promovând și încurajând respectarea drepturilor omului și a libertății fundamentale, fără deosebire de rasă, sex, limbă sau religie.

Sediul principal al ONU se află la New York și mai are și un oficiu deschise la Geneva, Viena și Nairobi.

În documentul „Agenda pentru pace” sunt identificate patru tipuri de operațiuni de menținere a păcii și anume:

- diplomația preventivă, care vizează evitarea apariției de diferende între state;
- restabilirea păcii, ce intervine după declanșarea unui conflict și urmărește folosirea procedeeleor de reglementare pașnică a diferendelor;
- menținerea păcii;
- consolidarea păcii.

2. Organele și organismele proprii cu caracter permanent

Pentru a-și îndeplini atribuții în domeniile economic și social, Adunarea Generală și Consiliul Economic și Social al ONU (ECOSOC) au creat, pe de o parte organisme proprii cu caracter permanent, dintre care:

- a. Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD): reprezintă cel mai important canal de asistență tehnică și investiții acordate pe cale multilaterală; sediul principal este la New York
- b. UNCTAD: urmărește promovarea și dezvoltarea comunității internaționale, în special a țărilor în dezvoltare; sediul principal este la Geneva
- c. Programul Națiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător (UNEP): al cărui obiectiv principal este întărirea cooperării internaționale privind diminuarea poluării mediului; sediul principal este la Nairobi

Pe lângă aceste organisme proprii cu caracter permanent au fost înființate și 5 comisii economice regionale, care sunt subordonate direct ECOSOC și au ca scop principal dezvoltarea economico-socială a regiunilor respective, promovarea cooperării dintre statele acelei regiuni, ca și dintre acestea și restul lumii. Acestea sunt:

- I. Comisia economică a ONU pentru Africa, cu sediul la Adis-Abeba (Etiopia);
- II. Comisia economică a ONU pentru America latină și Caraibe, cu sediul la Santiago de Chile;
- III. Comisia economică a ONU pentru Asia de Vest, cu sediul la Aman;
- IV. Comisia economică a ONU pentru Asia și Pacific, cu sediul la Bangkok;
- V. Comisia economică a ONU pentru Europa, cu sediul la Geneva.

3. Instituțiile sau agențiile specializate cu caracter autonom

Instituțiile specializate ale ONU: caracterul lor de instituții specializate rezultă din acordurile încheiate de ele cu ONU și caracterul lor de instituții autonome rezultă din faptul că ele au proprii lor membrii, care nu trebuie obligatoriu să fie membrii ONU.

Sunt 15 instituții (FMI, Banca Mondială, OMS, UNICEF, UNESCO, etc.) și încă două al căror statut diferă, într-o anumită măsură de statutul celor 15, dar ele acționează totuși ca instituții specializate ONU: Agenția Internațională pentru Energia Atomică și Organizația Mondială a Comerțului (OMC).

România este membră a tuturor instituțiilor specializate ONU și membră a ONU din 1955.

Organele principale ale ONU: Adunarea Generală ONU, Consiliul de Securitate, ECOSOC, Curtea Internațională de Justiție, Secretariatul ONU, Consiliul de Tutelă (!).

Adunarea Generală ONU: este compusă din reprezentanții tuturor statelor membre. Principalele sale competențe sunt:

- dezbateră și adoptarea de recomandări pentru statele membre ONU și pentru celelalte organisme și instituții specializate ONU;
- desemnarea de membrii pentru alte organe ONU;
- gestionarea resurselor financiare;
- examinarea și aprobarea bugetului ONU.

Se întrunește, de regulă, o dată pe an în sesiuni ordinare, care se deschid la sediul din New York în a treia zi de marți a lunii septembrie și durează cam până la sfârșitul lui decembrie.

Adunarea Generală se mai poate întruni și în sesiuni extraordinare, atunci când împrejurările o cer, iar convocarea se face de către secretarul general, la cererea Consiliului de Securitate sau a majorității statelor membre.

CURS 7

Consiliul de Securitate al ONU: organizație cu funcționare permanentă, a cărei răspundere este menținerea păcii și securității internaționale, principalele măsuri fiind : blocada și embargoul.

Embargoul: o măsură cu caracter permanent prin care un stat interzice importul, exportul sau ieșirea din porturile sale a navelor străine sau ordonă reținerea bunurilor de orice fel ce aparțin unui terț.

Exemple: Irak, Iugoslavia 1992-1995- Are influențe negative și asupra relațiilor internaționale; sancțiunile impuse Iugoslaviei au provocat economiei țării pagube de aproximativ 150 miliarde de dolari, adică țara a fost dată înapoi cu 26 de ani. Consecințele economice se vor resimți până în 2011. Sancțiunile impuse Iugoslaviei au provocat pagube și țărilor cu care aceasta avea relații comerciale:

- Rusia a pierdut în trei ani 10 miliarde de dolari
- România – 9 miliarde de dolari
- Ucraina – 4 miliarde de dolari
- Bulgaria – 3 miliarde de dolari
- Ungaria – 2 miliarde de dolari

Membrii Consiliului de Securitate:

- permanenți : 5 și anume SUA, China, Marea Britani, Rusia, Franța
- nepermanenți: 10, aleși pe o perioadă de doi ani, în fiecare an fiind aleși câte 5 dintre ei; la baza alegerii lor satu două criterii:
 - contribuția statelor membre la menținerea păcii și securității internaționale;
 - o repartitie geografică echilibrată, astfel încât alegerea membrilor nepermanenți se realizează astfel: 5 locuri – Africa și Asia, 2 locuri – America Latină, 2 locuri – Europa Occidentală, 1 loc – Europa de Est.

În 1998 România și-a prezentat candidatura pentru a ocupa un loc în Consiliul de Securitate, pentru alegerile ce au avut loc la cea de-a 58-a sesiune a Adunării Generale a ONU (2003) – în martie 2003 România a fost admisă ca membru nepermanent în Consiliul de Securitate pentru a 4-a oară (1962, 1976, 1990).

Avantaje pentru România ca membru nepermanent în Consiliul de Securitate:

- România – factor de stabilitate în Europa de Est;
- Integrare euroatlantică și europeană;

- Participarea la operațiunile de menținere a păcii în Somalia, Angola, Bosnia, Irak, Kuwait, Afganistan

Alegerile din 23 octombrie 2003 au admis 5 noi membrii nepermanenți: Alegria (a înlocuit Guineea), Benin ? (a înlocuit Camerun), Brazilia (a înlocuit Mexic), Filipine (a înlocuit Siria), România (în loc de Bulgaria).

Din mai 2001 a fost lansată ideea de creare a Casei ONU la București, ce vizează creșterea gradului de coordonare și integrare a activității ONU, dar și creșterea eficienței agențiilor, programelor și fondurilor organizației pe plan național prin reuniunea acestora într-o singură locație.

Casa ONU a fost inaugurată la 13 octombrie 2003. În prezent asemenea case ONU există în capitale din 40 de state. În România sunt acreditate următoarele agenții, programe și fonduri din sistemul Națiunilor Unite: PNUD, UNESCO, UNICEF, Programul Națiunilor unite pentru HIV, Înalțul Comisariat ONU pentru Refugiați, Reprezentanțe OMS sau OIM.

ECOSOC: este subordonat Adunării Generale a ONU și se întrunește de 2 ori pe an în aprilie la New York și în iulie la Geneva. Cuprinde 54 de membrii aleși de Adunarea Generală. Competențele sale sunt din cele mai largi, prin această organizație realizându-se implicarea ONU în domeniile economic, social, de educație și sănătate. Față de Adunarea Generală, aceasta are și rolul de organizare, de execuție pentru ducerea la îndeplinire a rezoluțiilor Adunării Generale.

Consiliul de tutelă: înființat pentru admiterea și supravegherea anumitor teritorii plasate sub tutela ONU, prin acorduri individuale. Principalul obiectiv: promovarea programului politic, economic și social al teritoriilor aflate sub tutelă și evoluția lor progresivă spre autogovernare și independență. În prezent Sistemul de Tutelă instituit de Carta ONU nu se mai aplică nici unui teritoriu, pentru că toate cele 11 teritorii plasate inițial sub tutela ONU și-au obținut statutul de independente. Consiliul de Tutelă era alcătuit din membrii permanenți ai Consiliului de Securitate.

Curtea Internațională de Justiție: este alcătuită din 15 judecători aleși de Adunarea Generală, de Consiliul de Securitate pe o perioadă de 9 ani. Sediul său se află la Haga. Misiunea participanților este soluționarea diferendelor care îi sunt supuse, în conformitate cu dreptul internațional. Un stat care nu e membru ONU poate deveni parte la statutul Curții Internaționale de Justiție, dar numai la recomandarea Consiliului de Securitate. Singurele țări nemembre ONU care sunt părți la statutul Curții Internaționale de Justiție sunt Elveția și Maurul.

Secretariatul ONU: este condus de un secretar general ales de Adunarea Generală la propunerea Consiliului de Securitate. Din 1997 este Kofi Annan (Ghana). Mandatul Secretarului General ONU este de 5 ani, cu posibilitatea de reînnoire o singură dată. Statele care au membrii permanenți în Consiliul de Securitate nu prezintă candidați pentru acest post. Include funcționari internaționali, ce lucrează la sediul central al organizației, dar și pe cei angajați la organele subordonate ONU, inclusiv comisiile economice regionale. Membrii Secretariatului General ONU se bucură de o protecție corespunzătoare și le acordă un statut apropiat cu cel al personalului diplomatic.

CURS 8

Tranziția la economia de piață

Directii generale ale transformărilor de piață

Transformările politice și economice ale fostelor țări comuniste presupune crearea unor sisteme politice, dar și o garantare a drepturilor civile ale persoanelor din fostele țări comuniste, necesitând și o modificare amplă în domeniile legislativ și instituțional, astfel în plan economic se cerea:

- reconstrucția unor instituții și mecanisme proprii economiilor capitaliste, care dispăruseră sau funcționau atrofiat în economia de comandă;
- redefinirea rolului statului în economie.

Transformarea sistematică presupune efectuarea a trei categorii principale de modificări:

1. modificări instituționale și structurale: cel mai important era instituirea dreptului de proprietate privată, care la rândul ei era urmată de concurență (aceasta trebuia creată și protejată), iar apoi instituirea relațiilor de tip contractual dintre agenții economici și aceasta deoarece contractul este suportul juridic de manifestare a libertății agenților economici, el cuprinde drepturile, obligațiile, dar și răspunderile lor. Proprietatea particulară creează premisele unei alocări eficiente a resurselor prin corelarea stimulentei cu rezultatele activității economice.
2. dereglementarea economiei și crearea piețelor concurențiale prin măsuri de liberalizare a prețurilor, a cursurilor de schimb, dar și a comerțului exterior: edificarea unor piețe concurențiale presupune:

- o negociere liberă a prețurilor mărfurilor sau serviciilor pe diferite piețe;
- crearea și protejarea concurenței

Aceste condiții garantează stabilirea de prețuri corecte, remuneratorii pentru producători și echitabile pentru cumpărători. Piețele concurențiale pot fi asociate cu utilizarea eficientă a unor resurse limitate, cu cele mai reduse costuri și capacitatea de adaptare la schimbările intervenite în raportul dintre cerere și ofertă. În ceea ce privește revizuirea rolului statului, rolul acestuia este să instituie regulile de joc din economie și să vegheze ca ele să fie respectate:

- este necesară restrângerea treptată a rolului statului de principal agent economic și a celui de agent unic de coordonare a raporturilor economice;
- totodată statul trebuie să asigure oferta de bunuri colective (educație, sănătate, securitate internă);
- deci economiile în tranziție sunt reconstruite prin acțiunea simultană a forțelor pieței (acțiunea liberă a agenților economici), dar și prin intervenția statului.

3. realizarea macrostabilității economice: construirea instituțiilor economiei de piață înseamnă și construirea raporturilor sociale, care să asigure sau nu un echilibru în țările în tranziție. S-a cerut astfel dezvoltarea unor instituții care să asigure protecție socială persoanelor defavorizate, ca urmare a construcției unor raporturi sociale de solidaritate între diferite categorii sociale. Originea succesului economiilor capitaliste se află în echilibrul dintre eficiența mecanismelor instituționale și structurile economice și menținerea coeziunii sociale echilibrate, care de regulă este rezultatul intervenției statale.

- factorii care determină realizarea acestor deziderate se referă în principal la gradul de deschidere externă a oricărei economii, dar și la adâncirea interdependențelor economice cu ceilalți actori din economia mondială;

Tranziția presupune și schimbări profunde de mentalitate și comportament pentru toate categoriile sociale: politicieni, manageri. Concepțiile formulate de reprezentanții celor două mari instituții financiare FMI și BIRD, avansate sub forma unui pachet de recomandări, au constituit de fapt liniile directoare ale reformei economice din țările în tranziție. În perioada au existat 1990-1998 două mari tipuri de reforme:

1. pentru perioada 1990-1997 **Consensul de la Washington** conținea sintetic următoarele recomandări de politici economice:

- dereglementarea economiei;
- liberalizarea masivă și rapidă a prețurilor;
- disciplină fiscală severă;
- reformarea cheltuielilor publice și a sistemului de impozitare;
- liberalizarea ratei dobânzii și a politicii financiare;
- liberalizarea cursului de schimb;
- liberalizarea ISC;
- liberalizarea comerțului exterior;
- privatizarea rapidă.

Toate aceste recomandări sunt de inspirație neoliberală, având ca suport studii și analize anterioare privind creșterea economică între anii 50 și 80.

CURS 9

2. pentru perioada 1997-1998 **Consensul Post-Washington** – subliniază necesitatea abordării cu „modestie” a procesului de transformare sistemică din fostele țări comuniste. Un principiu de bază al acestui nou consens este acela al recunoașterii de către instituții a faptului că nu au răspunsuri pentru toate problemele tranziției și că este nevoie de un larg schimb de idei între cercurile economice pentru a afla soluții la numeroasele probleme deschise tranziției. Câteva din aceste probleme:

- macrostabilizarea economică impusă de consensul de la Washington nu asigură stabilitatea producției și a forței de muncă; costurile economice și sociale pot fi devastatoare și se pot transforma în turbulențe politice și sociale; acest lucru determină o focalizare a atenției asupra creșterii economice;
- rolul statului în coordonarea procesului de transformare sistemică, dar cu scopul unei optimizări a costurilor acesteia;
- realizarea unui echilibru între sursele de finanțare din aceste țări (cele cu economie de tranziție), ceea ce presupune simultan consolidarea sistemului bancar și crearea și supravegherea piețelor financiare.

Noul consens post-Washington recunoaște, deci, că este necesară elaborarea unui set mai amplu de instrumente de intervenție a statului pentru a se realiza creșterea economică și că ar trebui corelată cu o creștere a nivelului de trai.

Concurența în economiile de tranziție

Legile economice privind concurența din țările est-europene conțin de regulă prevederi referitoare la competiția neeloială (comerț cu produse contrafăcute, reclama neeloială, proprietate intelectuală, protecția consumatorului), măsuri antidumping, etc. În majoritatea țărilor din regiune există și legi special elaborate pentru a reglementa concurența. În conformitate cu acestea s-au creat și anumite agenții, care au competența de a examina fuziunile și achizițiile și pot bloca astfel de inițiative, dacă se consideră că ele vor marca advers concurența. În acest sens în Bulgaria sunt reglementate numai monopolurile, în

Ungaria se examinează și propunerile de fuziune, iar în Cehia, Polonia și Slovenia au dreptul să dezmembreze anumite întreprinderi înainte de privatizare.

Legea falimentului

Toate țările în tranziție au în prezent și legi ale falimentului. Primele au fost în Ungaria și Polonia în 1991, iar printre ultimele România și Bulgaria din 1995, iar în România legea falimentului din 1995 a fost revizuită și îmbunătățită în 2002.

În unele țări creanțele creditorilor sunt satisfăcute după cele ale salariaților, după plata impozitelor și a asigurărilor sociale, în general legea falimentului a fost rar aplicată în țările cu economie de tranziție, chiar și în acelea în care ea a fost aplicată de timpuriu. Adoptarea legii falimentului pune următoarele probleme:

- falimentul unei întreprinderi poate produce ca reacție o serie întreagă de alte falimente, datorită nivelurilor ridicate ale datoriilor inter-întreprinderi;
- numărul întreprinderilor neprofitabile este prea mare, iar scoaterea lor completă din funcțiune ar antrena o creștere bruscă și de mari proporții a șomajului;
- există întreprinderi uriașe cu un grad redus de profitabilitate, care asigură locuri de muncă pentru o întreagă regiune sau sunt producătoare unice pentru un produs sau grupe de produse; falimentul acestora ar avea drept consecință căderi ale ofertei sau accentuarea dezechilibrelor regionale;
- problema creditelor neperformante ale unor întreprinderi afectează în egală măsură și portofoliul unor bănci, care, în condițiile aplicării riguroase a legii falimentului, pot ajunge la faliment, antrenând astfel la rândul lor și falimentul unor întreprinderi rentabile.

CURS 10

Relațiile monetare internaționale

Reprezintă raporturile bănești ce se formează între economiile naționale, între agenții economici din diferite țări ca urmare a participării lor la circuitul economic mondial.

La sfârșitul celui de-al doilea război mondial, având în vedere starea precară a relațiilor monetar-valutare internaționale, se impunea înfăptuirea unei largi cooperări a statelor, în vederea reglementării raporturilor de plăți și de lichidare a angajamentelor dintre țări, reglementare însoțită de aspecte instituționale adecvate.

Astfel a fost organizată sub egida ONU în perioada 1-22 iulie 1944 Conferința Monetară și Financiară Internațională de la Bretton Woods, cu participarea a 45 de state care au decis crearea primului sistem monetar internațional (SMI) în adevăratul sens al cuvântului.

Caracteristici fundamentale ale SMI:

1. Adoptarea etalonului aur-deviză - alături de aur, ca instrument de plată și rezervă în raporturile economice externe se utilizează și o monedă națională și anume dolarul SUA, care juca rolul principal. Dolarul a fost definit printr-o greutate invariabilă în aur.

1 USD = 0,888671 grame aur, iar 1 uncie de aur = 35 USD (prețul oficial la acea vreme)

2. Fixitatea cursului de schimb: fiecare țară semnatară a acordului de la Bretton Woods trebuia să-și definească paritatea monedei sale naționale în aur și în dolar, în raport cu paritatea, cursul de schimb al unei monede naționale putea să oscileze cu plus minus, iar dacă depășeau aceste limite se impunea intervenția pe piața valutară prin vânzare sau cumpărare de monedă.
3. Convertibilitatea monetară: este vorba pe de o parte de libera convertibilitate a USD în aur, pe de altă parte libera convertire a monedelor naționale a statelor membre ale SMI între ele.

Dar funcționarea acestui sistem bazat pe principiile menționate a funcționat doar aproximativ un sfert de secol după care a intrat într-o puternică criză.

Astfel la 15 august 1971, președintele Nixon al Americii a decis ceea ce era de așteptat și anume să se suspende convertibilitatea dolarului în aur și aceasta a deteriorat balanța de plăți externe a SUA, de asemenea au scăzut și rezervele de aur ale SUA.

18 decembrie 1971 – prin **Acordul de la Washington** se decide devalorizarea oficială a dolarului cu 7,89 procente și o lărgire a marjei de fluctuație a cursurilor de schimb la plus minus 2,25% (înainte era de plus minus 1%). Astfel dolarul nu mai are nici o legătură cu aurul și reprezintă moneda de referință pentru țările dezvoltate cu economie de piață.

În februarie 1976 prin **Acordul de la Kingston (Jamaica)** se legalizează flotarea liberă a cursurilor de schimb, adică se abandonează oficial și cea de doua caracteristică fundamentală (principiul fixității cursului de schimb).

Tot în Jamaica se mai decideși demonetizarea aurului, aurul devenind astfel o marfă ca oricare alta.

Reuniunea de la Luvru din Franța de la 1987 – a urmărit pe de o parte stabilirea unui prag de scădere a cursului dolarului, dar în principal o extindere a cooperării pentru promovarea stabilității cursului de schimb ale principalelor monede.

În acest sens, băncile centrale ale greilor (SUA, Japonia, Germania, Franța, Marea Britanie, Canada, Italia) trec la intervenția susținută pentru menținerea unui curs al dolarului la limitele unanim acceptate.

Perioada care a urmat abandonării principiilor adoptate la Bretton Woods a fost o perioadă a flotării controlabile, caracterizată prin:

- intervenția băncilor centrale pe piața monetară pentru susținerea cursurilor de schimb convenite
- corelarea măsurilor de politică monetară, mai ales în privința ratei dobânzii
- a fost o perioadă a accentuării competiției dintre state deoarece cursurile de schimb au devenit un avantaj comparativ, alături de costul forței de muncă, al energiei și al productivității muncii.

Începând cu cel de-al 5-lea deceniu postbelic, pe lângă lichiditățile oficiale internaționale care se manifestă pe piața monetară internațională oficială ia naștere și o piață monetară privată.

Lichiditățile oficiale internaționale înseamnă ansamblul resurselor de care dispun autoritățile monetare pentru a finanța deficitele balanțele lor de plăți. Este vorba în principal de așa-zisul triumphiul valutar: **dolar-euro-yen japonez**, în cae dolarul are în continuare rolul de monedă directoare, iar prin acest triumphi valutar se efectuează majoritatea tranzacțiilor valutare.

Operațiile pe piața monetară privată, față de cea oficială, au un volum mult mai mare din punct de vedere al naturii tranzacțiilor, dar și ca viteză de circulație monetară și ca direcții de utilizare.

Lichiditățile internaționale private se manifestă pe piața monetară privată (euro-piață) prin euro-devize.

Euro-piața a luat naștere ca urmare a trecerii de la depozitele bancare în străinătate, depozite care se efectuau exclusiv în dolari, la constituirea de depozite și în alte feluri de devize (mărci, lire sterline, franci). Astfel, euro-dolarii încep să fie concuși de euro-mărci, euro-lire, etc și apare astfel euro-piața, respectiv euro-devizele.

Euro-devizele reprezintă depozite în monede naționale la băncile situate în exteriorul țărilor care le-au emis. Nu oricare monedă poate apărea pe euro-piețe. În acest lucru este necesară condiția de a acceptabilitate, adică pe de o parte trebuie să fie monedă liber convertibilă pentru a oferi garanții solide, iar pe de altă parte moneda în cauză trebuie să dețină o pondere importantă în tranzacțiile internaționale.

Aceeași monedă națională poate sta la baza constituirii a două tipuri de depozite bancare internaționale:

- unul clasic (tradițional): specific pieței mondiale oficiale;
- unul în euro-devize: specific pieței private.

Euro-piața nu este omogenă. Ea este formată din diferite segmente, cele mai importante fiind:

- piața euro-creditelor: înseamnă împrumuturi în devize acordate în special pe termen mediu;
- piața euro-obligațiilor: care este cel mai important segment (eurobond market);
- piața euroacțiunilor: cel mai nou segment.

Pe euro-piețe, rata dobânzii de referință se stabilește zilnic în urma tranzacțiilor interbancare de pe piața londoneză LIBOR (London Interbank Offered Rate).

Europa concentrează cele mai multe mari operațiuni în euro-devize, iar Londra reprezintă principala piață datorită logisticii de care aceasta dispune.

Tranzacțiile pe euro-piețe se fac numai între agenții economici de prim ordin (bănci, firme mai cunoscute sau guverne) și numai cu sume mari sau foarte mari.

Cel mai mic împrumut e la nivelul a 500.000 de dolari, acordat în cazul unor operații cu firme nebancale și 1 miliard de dolari împrumutul acordat în tranzacții interbancare.